uitvoeringsplan 2021-2025

Recreatie en Toerisme Gemeente Leudal

Document:	Uitvoeringsplan Recreatie en Toerisme 2015-2025
Behorend bij:	Beleidsplan Recreatie en Toerisme Gemeente Leudal “Uitnodigend Landschap” Visie en actieprogramma Recreatie en Toerisme Midden Limburg “Vertellen, Verbinden, Verrijken”
Status:	Definitief
Versiedatum:	19 april 2021
Vastgesteld door:	College van Burgemeester en Wethouders gemeente Leudal
De datum:	1 juni 2021

1. INLEIDING

Met het vaststellen van de Regiovisie en het Beleidsplan omarmt de gemeente de daarin benoemde ambities en is gekozen voor een gebiedsgerichte ontwikkeling en een ontwikkeling langs themalijnen. Er zijn duidelijke keuzes gemaakt met betrekking tot wat, waar, voor wie en door wie. Dit uitvoeringsplan beschrijft HOE de gemeente uitvoering gaat geven aan het vigerende beleid.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan bod de: kaders, ambities, doelen, opgaven en uitgangspunten. In de hoofdstukken 2 en 3 worden de belangrijkste activiteiten en projecten beschreven waarmee de gemeente Leudal de opgaven (vraagstellingen) aanpakt. De hoofdstukken 4 en 5 gaan over de capaciteit, financiering en sturen op resultaat.

1.1. De kaders: regiovisie en lokaal beleidsplan

In december 2019 heeft de gemeenteraad de Regiovisie en Actieprogramma Recreatie en Toerisme Midden Limburg “Verbinden, Vertellen, Verrijken” (hierna Regiovisie) vastgesteld. Hierin wordt het belang, de doelen en kansrijke ontwikkelrichting van de sector op regionaal niveau beschreven.

Aansluitend is de Regiovisie uitgewerkt in het Beleidsplan Recreatie en Toerisme Gemeente Leudal “Uitnodigend Landschap” (hierna Beleidsplan). Het Beleidsplan is in juni 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin wordt, in aanvulling op de Regiovisie en uitgaande van de lokale sterktes en ambities, het belang, de doelen en ontwikkelrichting van de R&T-sector op lokaal niveau beschreven.

1.2. De ambities

De ambities van de gemeente Leudal liggen in het verlengde van de regionale ambities en zijn aangepast aan de kracht en identiteit van Leudal. De onderstaande blauwgeletterde begrippen zijn abstract van aard en vragen om een nadere duiding zodat het duidelijk is wat daarmee wordt bedoeld. Deze uitleg is opgenomen als bijlage A.

Wij streven naar een vitale en licht groeiende toeristisch-recreatieve economie, door:

- Een kwalitatieve verbetering van producten en diensten: aanbod dat goed is voor inwoners, bezoekers, ondernemers en de gemeente. We zetten in op kwaliteit, beleving, diversiteit en het beantwoorden van consumentenbehoeftes.
- Initiatieven te realiseren die een positieve bijdrage leveren aan het onderscheidend vermogen van Leudal en de regio. Hiertoe maken wij gebruik van de aanwezige karakteristieke krachten en kwaliteiten van het landschap zoals de omvang en diversiteit van de natuurgebieden, de Maas, het vele erfgoed en de historische kernen.

Passend binnen deze uitgangspunten is er ook ruimte voor nieuwe initiatieven[1]. Ook voor initiatieven van organisaties uit andere sectoren (verbreding van verdienmodellen). Dit geldt ook voor initiatieven die bijdragen aan het realiseren van andere gemeentelijke beleidsopgaven zoals landschappelijke ontwikkeling, behoud van erfgoed en herontwikkeling van vrijkomende agrarische bebouwing. We streven naar een groei van initiatieven die duurzaam worden gerealiseerd en geëxploiteerd en naar initiatieven die in partnerschap worden ontplooid, zowel binnen de sector als sector overstijgend.

Bijzonder, gezond en bruisend

Aan het water, op de fiets of hangend in touwen, in Leudal geniet jong en oud bewust en actief. De gemeente investeert in de kwaliteit en diversiteit van de routestructuren (de basis op orde) en faciliteert initiatieven die hier extra kwaliteit en beleving aan toevoegen. Wij ambiëren een toename van (dag)recreatieve in- en outdoor voorzieningen die jongeren, gezinnen en mindervaliden uitnodigen om actief bezig te zijn en streven naar een verbijzondering van het (verblijfs)aanbod, dat als hoofdactiviteit wordt geëxploiteerd of als nevenactiviteit waarbij deze thematisch is gelinkt aan de hoofdactiviteit. Daarnaast wensen wij onszelf levendige centra toe met een gevarieerd cultureel en horeca aanbod en aandacht voor gezond en in de streek geproduceerde producten daarbuiten.

[1] Nieuwe initiatieven dienen te leiden tot een vergroting van de economische taart en niet tot een herverdeling daarvan. Nieuwe initiatieven inspireren en zetten aanbieders van verouderd aanbod aan tot vernieuwing.

1.3. De doelen

Meer toerisme is niet alleen een doel op zich, maar ook een middel om andere ambities in te vullen. Een aantrekkelijker toeristisch-recreatief aanbod versterkt het woon- en leefgenot en draagt bij aan de vitaliteit van andere sectoren.

De gemeente Leudal streeft de volgende doelen na:

- Een groei van de toeristische bestedingen met minimaal 2% per jaar.
- Er is sprake van een toenemende actieve samenwerking, in en met de R&T-sector. Publieke en private ontwikkelingen versterken elkaar.
- De kwaliteit en diversiteit van de routestructuren neemt toe, o.a. door de belevingswaarde te verbeteren (zoals het ontsluiten van erfgoed en natuur en cross-overs met andere sectoren), beter voorzieningen en een toename van route gebonden horeca.
- Meer variatie en onderscheidende verblijfsconcepten passend bij de directe omgeving en invulling gevend aan de behoeftes van specifieke doelgroep segmenten.
- Een groeiend toeristisch aanbod bij ondernemingen uit andere sectoren als aanvullend (ondergeschikt) verdienmodel.
- Er is ruimte voor het ontwikkelen van toeristisch aanbod in en bij vrijkomend erfgoed als verdienmodel[2] ter borging van het behoud van het erfgoed.

1.4. De uitgangspunten / voorwaarden

A. <u>De ambities zijn leidend</u>
Ongeacht wat, waar en door wie, de ambities staan altijd centraal. Ontwikkelingen dienen te leiden tot een toename van kwalitatieve producten en diensten, meer diversiteit en een versterking van het onderscheidend vermogen door de behoeftes van de beoogde gebruikers in te vullen. De mate waarin initiatieven bijdragen aan de ambities wordt meegenomen in de toetsing van initiatieven waarvoor een vergunning noodzakelijk is.

B. <u>Samen bereiken we meer</u>
Het is de combinatie van publieke en private voorzieningen die de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van een omgeving bepalen. Gedragen en samenhangende ontwikkelingen vergroten de kans op het succesvol realiseren van de ambities. Mede gelet op brede ambities: toerisme als middel, sector overstijgend en bijdragen aan het woon- en leefklimaat, stelt het Beleidsplan als voorwaarde dat alle betrokkenen - overheid, private organisaties, natuurbeheerders, vrijwilligers, enz. - actief afstemmen en samenwerken.

C. <u>Private ontwikkelingen passen bij het beleid</u>
Economie wordt gegenereerd in de private sector. Om de beleidsdoelen te verwezenlijken is het essentieel dat private ontwikkelingen uitvoering geven aan het Beleidsplan en zodoende een bijdrage leveren aan het bereiken van de ambities.

D. <u>Publieke ontwikkelingen als economische drager</u>
Het versterken van het woon- en leefklimaat kan een doel van een publiek initiatief zijn. Daarnaast kunnen deze initiatieven ook een basis vormen waarop economische ontwikkelingen plaatsvinden. Dit tweede doel vereist dat publieke initiatieven in de ideeën- en voorbereidende fase worden afgestemd met de private sector: realiseren van draagkracht.

E. <u>Themagericht ontwikkelen – kansrijke ontwikkelconcepten</u>
“Kies en wordt gekozen” is een bekend marketingprincipe. Hiermee wordt bedoeld dat er keuzes gemaakt moeten worden: wat en voor wie. Goed toegepast leiden deze keuzes tot een samenhangende set van producten en diensten die voorzien in daadwerkelijke behoeftes van de beoogde gebruikers. In het Beleidsplan worden deze keuzes gemaakt en zijn vier kansrijke themalijnen uitgewerkt passend bij het DNA van Leudal en passend bij de wensen en eisen van specifieke doelgroepen. Deze focus stelt ons in staat om doelgericht te ontwikkelen en maximaliseert de kans op het succesvol bereiken van de ambities.

[2] Passend bij de uitgangspunten en de primaire commerciële markt niet verstorend.

F. Gebiedsgericht ontwikkelen
Door beleidsmatige opgaven zoals duurzame energie, agrarische transitie, natuurontwikkeling, wonen en recreatie en toerisme aan specifieke gebieden te binden, ontstaat voor iedere opgave ruimte om ontwikkelingen te laten landen. Ten behoeve van recreatie en toerisme is gekozen om de ontwikkelingen vooral te laten landen in die gebieden die van nature al toeristisch-recreatief aantrekkelijk zijn en een kansrijk ontwikkelperspectief bieden. Dit wil niet zeggen dat ontwikkelingen buiten deze gebieden helemaal niet mogelijk zijn. Er is er altijd ruimte voor kansrijke crossovers tussen recreatie en toerisme en andere sectorale opgaven. Zo is toerisme geen doel op zich, maar een middel om meerdere ambities te bereiken.

1.5. Van papier naar doen: de opgaven

Het bereiken van de ambities gaat niet vanzelf. Een doel- en resultaatgerichte aanpak, die onder regie van één partij wordt uitgevoerd, is nodig. De gemeente neemt als eindverantwoordelijk partij de regisserende rol op zich en pakt de navolgende opgaven aan. In de opgaven wordt een onderscheid gemaakt tussen noodzakelijk tactische activiteiten (organiseren van de juiste omstandigheden), operationele focus projecten, realisatie van de benodigde middelen en sturen op resultaat.

Hoofdstuk 2: Tactische activiteiten

Cross-sectorale samenwerking en toerisme als middel	*Hoe gaan we ervoor zorgen dat sectoren met elkaar gaan samenwerken en toerisme in toenemende mate wordt ingezet om (andere) uitdagingen van de gemeente en sectoren aan te pakken?*
Publieke initiatieven met economische impact	*Hoe gaan we ervoor zorgen dat publieke initiatieven, passend binnen het beleid, bijdragen aan het verdienmodel van de toeristisch-recreatieve bedrijven?*
Private initiatieven die bijdragen aan de ambities	*Hoe gaan we ervoor zorgen dat private initiatieven bijdragen aan het realiseren van de ambities?*

Hoofdstuk 3: Focusprojecten

Focus projecten onder regie van de gemeente	*Welke activiteiten en projecten gaan we ondernemen om uitvoering te geven aan de zes beleidsmatige actielijnen ter bevordering van de kwaliteit en het gemeentelijk toeristisch-recreatief profiel?*

Hoofdstuk 4: Benodigde middelen

Realistische inzet van middelen	*Hoe realiseren we de benodigde uitvoeringsmiddelen (capaciteit en financiën)?*

Hoofdstuk 5: Sturen op resultaat

Het resultaat staat voorop	*Hoe monitoren we of de uitvoering de gewenste resultaten oplevert?*

1.6. Reikwijdte uitvoeringsplan

Dit Uitvoeringplan beschrijft de activiteiten en projecten waarmee de gemeente Leudal uitvoering geeft aan het beleid en het bereiken van de ambities. Het betreft een overzicht van de meeste belangrijke activiteiten en projecten. Het is geen gedetailleerde weergave van alle operationele (deel-)activiteiten en (deel-)projecten. De operationele afstemming vindt plaats op afdelingsniveau en in overleg met de portefeuillehouder. Eenmaal per jaar wordt het uitvoeringsplan geactualiseerd met een toelichting op de status van lopende zaken en zo nodig met een overzicht van nieuwe aandachtspunten voor het daaropvolgende jaar.

2. TACTISCHE ACTIVITEITEN

2.1. Cross-sectorale samenwerking en toerisme als middel

Hoe gaan we ervoor zorgen dat sectoren met elkaar gaan samenwerken en toerisme in toenemende mate wordt ingezet om (andere) uitdagingen van de gemeente en sectoren aan te pakken?

Actie:	**Instellen Groot Toerisme Overleg Leudal (strategisch overlegorgaan)**
Toelichting:	Samenwerking op dit niveau is van cruciaal belang maar zeker geen vanzelfsprekendheid. Simpelweg omdat de betrokkenen elkaar niet kennen, elkaars opgaven niet kennen, niet bekend zijn met het gemeentelijk beleid en de daarbij behorende opgaven en kansen. Het is belangrijk één partij zich verantwoordelijk maakt om deze samenwerking aan te jagen en te faciliteren. We zetten in op het verbinden van partijen die een brede sectorale achterban vertegenwoordigen. Om de haalbaarheid van de aanpak te vergroten starten we met een beperkt aantal deelnemers. Het orgaan kan groeien wanneer de deelnemers daar behoefte aan hebben.
Doelen:	- Sectorale partijen kennen en communiceren met elkaar. - De deelnemers zijn bekend met het gemeentelijk toeristisch beleid, adviseren de gemeente aangaande dit beleid en publieke(-private) ontwikkelingsprojecten. - De deelnemers zorgen voor draagkracht bij hun achterban en stimuleren actie- en doelgerichte samenwerking over de sectoren heen.
Termijn:	Doorlopend: operationeel vanaf Q3 2021.
Betrokkenen:	Het overlegorgaan wordt bij voorkeur voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter en bestaat uit tenminste: een vertegenwoordiger van het toeristisch-recreatief samenwerkingsverband PPL en vertegenwoordigers vanuit de sectoren agro, sport en cultuur en natuurbeheerders. Namens de gemeente participeren de portefeuillehouder en beleidsmedewerker Recreatie en Toerisme.
Rol gemeente:	De gemeente faciliteert door de inzet van de beleidsmedewerker die in overleg met de voorzitter bijeenkomsten voorbereidt en de verslaglegging verzorgt en door de locatie te faciliteren (indien nodig).
Relatie regio:	Indien in de toekomst blijkt dat afstemming op intergemeentelijke niveau kansen biedt, dan worden relevante partijen uitgenodigd om bij relevante agendapunten aan te sluiten.

2.2. Publieke initiatieven met economische impact

Hoe gaan we ervoor zorgen dat publieke initiatieven, passend binnen het beleid, bijdragen aan het verdienmodel van de toeristisch-recreatieve bedrijven?

Actie:	**Versterken doelgerichte inzet toeristisch-recreatief ondernemersnetwerk PPL**
Toelichting:	Economie wordt gegenereerd in de private sector, daarom is het belangrijk dat publieke ontwikkelingen worden gedragen door de private sector en een basis bieden voor het ontwikkelen van aanvullende economische producten en diensten. Hiervoor is nodig dat de private sector nauw betrokken is bij het vormgeven en realiseren van publiek(-private) initiatieven passend in het vigerende beleid. Met het Promotieplatform Leudal (PPL) beschikken wij over een lokaal verband van R&T-organisaties. PPL houdt zich o.a. bezig met het ontwikkelen van publiek-private projecten. Op dit moment ontwikkelt zij deze vooral top-down. In 2021 zetten we in op het verbeteren van de doel- en resultaatgerichte inzet van PPL. Hiervoor worden nieuwe afspraken gemaakt met PPL met als doel het stimuleren van PPL om het beleid en de ambities actief uit te dragen en om, meer dan nu, vanuit het beleidskader en de behoefte van de private ondernemingen publiek-private projecten te ontwikkelen.
Doelen:	- Economische groei. - PPL ontwikkelt jaarlijks 2 à 3 publiek-private projecten die én passen bij de doelstelling van het beleid én gelijktijdig bijdragen aan het verdienmodel van toeristisch-recreatieve organisaties.

Termijn:	Doorlopend: met ingang van 2022.
Betrokkenen:	Bestuur en platformcoördinator PPL en via PPL de lokale toeristisch-recreatieve ondernemingen.
Rol gemeente:	De gemeente faciliteert PPL middels een jaarlijkse subsidiebijdrage ter financiering van de platformcoördinator en, mits passend, tevens als (co)-financier van publiek-private projecten. Dit blijven wij doen onder de voorwaarde dat PPL zich committeert aan de doelen van deze actielijn.
Relatie regio:	Lokale projecten hebben mogelijk een relatie met regionale projecten. In die gevallen zal PPL afstemmen en samenwerken met de regionale betrokkenen.

2.3. Private initiatieven die bijdragen aan de ambities

Hoe gaan we ervoor zorgen dat private initiatieven bijdragen aan het realiseren van de ambities?

Actie:	**Aanjagen, sturen en toetsen private initiatieven**
Toelichting:	In de geest van de omgevingsvisie “Ja, mits” in plaats van “Nee, tenzij” werken wij toe naar een aanjagende en sturende rol zodat private initiatienemers vooraf weten welk soort ontwikkelingen waar wenselijk zijn en zij hun plannen daarop kunnen aanpassen. Hiervoor gaan wij het volgende doen: a. Verschaffen van inzicht Het Beleidsplan wordt vertaald in een infographic met daarin opgenomen: de ambities en doelen met een duiding daarvan, welke ontwikkelingen zijn waar gewenst, de wettelijke procedure die doorlopen moet worden en welke informatie de gemeente op welke moment in de procedure nodig heeft. b. Sturen op inhoud Er wordt een template aanvraagformulier opgesteld. Het doel is niet om initiatiefnemers te frustreren met werk, maar is bedoeld om hen te helpen een kwalitatief en onderbouwd plan op te stellen waaruit ook de relatie met het Beleidsplan blijkt. Daarnaast zorgt het template ervoor dat initiatiefnemers de juiste informatie op het juiste moment in de procedure aanleveren. c. Objectief toetsen en adviseren Initiatieven worden op verschillende onderdelen door meerdere mensen getoetst. Om objectief te kunnen toetsen op de bijdrage aan meer kwaliteit, beleving, onderscheidend vermogen, enz. is het noodzakelijk om deze abstracte vereisten nader te duiden en vooraf te bepalen hoe hierop wordt getoetst. Om een objectieve beoordeling zo goed als mogelijk te borgen, wordt aan diverse onderdelen van het aanvraagformulier een scoringstabel gekoppeld. De hoogte van de totaalscore bepaalt of een initiatief voldoende uitvoering geeft aan het beleid en de kansrijk van een vervolgprocedure. Uit de afzonderlijke scores blijkt tevens welke onderdelen van een plan al dan niet om een aanpassing vragen (advies naar initiatiefnemer) om een initiatief te verbeteren. d. Informeren en communiceren Aan de website www.leudal.nl/ondernemer wordt een subpagina “Recreatie en Toerisme” toegevoegd met verwijzingen naar: de Regiovisie, het Beleidsplan, de infographic, het template aanvraagformulier en relevante websites, rapportages en onderzoeksrapporten van derden. Via de interne organisatie en derden zoals het Promotieplatform Leudal, de brancheverenigingen en promotieorganisaties worden (potentiële) initiatiefnemers bekend gemaakt met de website. e. Faciliteren (one-stop-shop) Binnen de afdeling Ruimte zijn vier accountmanagers actief. Met behulp van de bovenstaande middelen adviseren en begeleiden zij initiatiefnemers van ideeënfase t/m het indienen van een formele vergunningaanvraag. De accountmanagers zijn géén penvoerders, zij adviseren en zien zij erop toe dat de initiatiefnemers de juiste formulieren gebruiken, de juiste bijlagen aanleveren en, indien nodig, voor het betrekken van de juiste interne medewerkers van de gemeente.

	Uitzondering op de regel Het is een utopie om aan te nemen dat het voorgaande in alle voorkomende gevallen voorziet. Vanwege een innovatief karakter, extreme omvang van een initiatief, maatschappelijke ontwikkelingen, omgevingsfactoren enz. zullen zich altijd casussen voordoen die een maatwerkaanpak vereisen. Het doel van het voorgaande is om sturing te geven, in- en extern duidelijkheid te scheppen, om initiatieven zo goed als mogelijk objectiviteit te beoordelen, zodat speciale casussen incidentele uitzonderingen zijn en geen regel. Opmerking Het voorgaande is van toepassing op initiatieven waarvoor een gemeentelijke vergunning nodig is. Het voorziet niet optimaal in het sturen van initiatieven die zonder vergunning ontwikkeld kunnen worden en ook niet in het opwaarderen van bestaand verouderd aanbod. Dit laatste vindt uitvoering onder de actielijn vitaliteit.
Doelen:	- Initiatiefnemers kunnen relevante informatie snel en makkelijk vinden, hebben inzicht in welke ontwikkelingen passend en kansrijk zijn, de te volgen procedures en wijze van beoordeling door de gemeente en de facilitering die zij hierbij mogen verwachten. - Een toename van kwalitatieve en kwantitatieve aanvragen door initiatiefnemers en heldere objectieve beoordeling door de gemeente.
Termijn:	Doorlopend: vanaf Q4-2021.
Betrokkenen:	Beleidsmedewerker R&T i.s.m. afdelingen ruimtelijke ordening, vergunningen en communicatie.
Rol gemeente:	Ontwikkelen, uitvoeren, faciliteren.
Relatie regio:	In het Provinciale Omgevingsplan Limburg van 2014 (POL) heeft de provincie het begrip “dynamisch voorraadbeheer” geïntroduceerd. Ter bescherming van de verblijfsrecreatie sector en ruimtelijke kwaliteit (voorkomen overaanbod, leegstand, oneigenlijk gebruik, enz.) is bestuurlijk afgesproken dat initiatieven met een boven lokale impact met de regiogemeenten en de provincie worden afgestemd. Hiervoor dienen initiatiefnemers een onderbouwd plan aan te leveren dat inzicht geeft in de economische uitvoerbaarheid en haalbaarheid aan te tonen (en daarmee ook de behoefte in een regionale markt en de locatiekeuze). De regiovisie R&T is sturend voor deze nieuwe ontwikkelingen en de aanpak van problemen in de sector. Toetsing van deze plannen vormt in feite het belangrijkste instrument bij de toepassing van het principe van dynamisch voorraadbeheer. Iedere gemeente is en blijft zelfstandig bevoegd om nieuwe initiatieven al dan niet toe te staan. Afstemming is ook bedoeld om regionaal draagkracht te organiseren. De feedback van de andere gemeenten en de provincie kan dan ook worden gezien als dringend advies.

3. FOCUSPROJECTEN ONDER REGIE VAN DE GEMEENTE

Welke activiteiten en projecten gaan we ondernemen om uitvoering te geven aan de zes beleidsmatige actielijnen ter bevordering van de kwaliteit en het gemeentelijk toeristisch-recreatief profiel?

In de eerste helft van 2021 wordt een dynamisch werkprogramma opgesteld met een beschrijving van alle beoogde en lopende publiek(-private) projecten en activiteiten waarmee de gemeente en derden uitvoering geven aan de actielijnen uit het Beleidsplan. Het werkprogramma stelt de uitvoerende medewerkers en afdelingshoofden in staat om de uitvoering te prioriteren en doel- en resultaatgericht te sturen.

In opdracht van de bestuurders van het SML werkveld Recreatie en Toerisme wordt in de eerste helft van 2021 tevens een regionale werkprogramma opgesteld. Het regioprogramma wordt samengesteld op basis van in meerdere gemeenten vergelijkbare en geagendeerde lokale projecten. Alleen deze projecten komen in aanmerking voor een regionale aanpak. Wij streven niet perse naar samenwerking van alle gemeenten in alle projecten, maar naar samenwerking tussen die gemeenten waarvoor het relevant is en dit aanvullend voordeel oplevert.

Hieronder de focusprojecten die in 2021 en 2022 onder regie van de gemeente Leudal worden onderzocht en indien kansrijk worden ontwikkeld. Deze projecten maken onderdeel uit van het lokale werkprogramma en zijn aangedragen als onderdeel van het regionale werkprogramma.

Actie:	**Midden door Limburg; routes, erfgoed en pleisterplaatsen**
Toelichting:	Fietsen en wandelen zijn al jaren de meeste populaire vormen van vrijetijdsbesteding. Een veilig, goed onderhouden en bewegwijzerd netwerk van recreatieve routes is een infrastructurele basisvoorziening. De komende jaren zetten wij in op kwaliteitsverbetering van de routestructuren, het stimuleren van de economie en vergroten van de belevingswaarde door: 1. De kwaliteit van start- en rustpunten te verbeteren. De inrichtingselementen van publieke start- en rustpunten zijn verouderd en aan vervanging toe. Uitgangspunt voor vernieuwing is dat start- en rustpunten zo veel als mogelijk bij horecabedrijven worden gesitueerd en dat deze locaties beschikken over een set van uniforme basisvoorzieningen zoals routeinformatie, een watertappunt, E-laadpunten, enz. Publieke start- en rustpuntlocaties worden alleen ingericht daar waar dit bijdraagt aan de kwaliteit van de route en deze niet aan een private organisatie gekoppeld kunnen worden. 2. Optimalisatie van het routenetwerk. Uitgangspunt is het beter ontsluiten van de “points-of-interest” zoals bijzondere gebieden/plekken, bezoekwaardige locaties, retailcentra, enz., door ontbrekende verbindingen te realiseren. Zo wordt in regioverband nagedacht over een hoofdverbinding tussen de Big Five natuurparels. Onze aandacht gaat daarbij uit naar het verbinden van de Maasoever met het Leudal en de omgeving Asbroek als onderdeel van de verbinding: NP De Meinweg via Roermond over de Maas naar het Buggenumse veld en via Wijnaerden naar het Leudal en door naar het gebied rondom Asbroek en NP De Grootte Peel. 3. Toevoeging van aantrekkelijke belevingselementen door: - In te zetten op de ontwikkeling van cross-sectorale themaroutes (i.c.m. agri, cultuur, sport, enz.) afgestemd op specifieke doelgroepen (actief, passief, jongeren, gezinnen, enz.). - Digitale en fysieke ontsluiting van het vele lokale erfgoed (veelal wijdverspreid en beperkt of niet toegankelijk) met de inzet van traditionele en nieuwe technologische middelen. 4. In te zetten op verbreding van doelgroepen door: - Lokaal meer routes geschikt te maken voor gebruik door minder validen. - Een MTB-route met bovenlokale aantrekkingskracht te realiseren. Getracht wordt de route te verknopen met andere lokale en regionale MTB-routes (realiseren van een netwerk). - In regionaal verband de kwaliteit van het ruiternetwerk te verbeteren: grensoverschrijdend,

	hiervoor uitgeruste start- en rustpunten met horeca en verblijfsmogelijkheden, enz.
Doelen:	- Versterken van het bovenlokale toeristisch-recreatief profiel door belevingselementen voor diverse doelgroepen aan de routenetwerken toe te voegen en - De lokale economie te stimuleren door een groei van het (meerdaags) toerisme en groei van kwalitatieve voorzieningen bij private ondernemingen die beter zijn ontsloten.
Termijn:	2021-2025
Betrokkenen:	Routebureau Noord en Midden Limburg, Promotieplatform Leudal, Natuurbeheerders en toeristisch-recreatieve ondernemingen (vooral aanbieders van horeca).
Rol gemeente:	Planontwerp, betrekken belanghebbenden, uitvoering coördineren en co-financieren.
Relatie regio:	Een aantal projecten(ideeën) zijn ook in andere gemeenten geagendeerd. Deze projecten komen in aanmerking voor een regionale aanpak. Een regionale aanpak leidt mogelijk tot een effectievere inzet van middelen en met zekerheid tot een sterkere toeristische profilering van de regio.

Actie:	**Big Five; op safari door de Limburgse Natuurparels**
Toelichting:	De vijf Midden-Limburgse natuurgebieden, waarvan vier provincie- en landsgrensoverschrijdend, vormen samen een kansrijke ontwikkelrichting. Vanwege de diversiteit (allen hebben ze een uniek natuur- en landschappelijk karakter) en gezamenlijke omvang (groter dan de Veluwe) bieden deze natuurparels de potentie om Midden Limburg als natuurreisdestinatie met bovenregionale aantrekkingskracht te ontwikkelen. Op regioniveau is een werkprogramma in voorbereiding. De onderstaande projecten zijn een lokale uitwerking van het regioprogramma en dragen, ook zonder verdere ontwikkeling op regioniveau, bij aan de ontwikkeling van het Leudal en omgeving. 1. Doorontwikkeling Natuurpoorten (kwaliteit en aantal) Toeristische overstappunten rondom de natuurgebieden, gesitueerd bij private organisaties die horeca en bij voorkeur ook verblijf aanbieden. Ze zijn herkenbaar, goed vindbaar en bereikbaar. Ze bieden alle benodigde voorzieningen om de diverse bezoekende doelgroepen te faciliteren. 2. Doorontwikkeling Informatie-/bezoekerscentrum Iedere gebied beschikt over een informatiecentrum. In deze centra wordt het samenhangende verhaal van de Big Five op een belevende manier uitgedragen en in het bijzonder het verhaal van het specifieke natuurgebied waarin het centrum is gevestigd. De centra beschikken over een brede set van kwalitatieve basisvoorzieningen om bezoekers te inspireren, te informeren en te faciliteren om hun bezoek aan het natuurgebied tot een onvergetelijk ervaring te maken. Verder dienen de centra als uitvalsbasis voor expedities en arrangementen, met en zonder (natuur)gids. 3. Realisatie van zintuig prikkelende Iconen Per gebied worden één of meerdere iconen gerealiseerd die de (uniforme) uitstraling van de Big Five versterken, bijdragen aan de natuurbeleving ter plaatse en of bijdragen aan een bovenregionale bekendheid van een gebied vanwege de uniciteit van het icoon. 4. Natuurexpedities Realisatie van belevingsroutes afgestemd op specifieke doelgroep-segmenten zoals bijv. gezinnen. Gebruikers maken op een bijzondere manier kennis met de unieke waarden van het desbetreffende gebied. De belevingsroutes dragen bij aan de unieke positionering van de Big Five als geheel.
Doelen:	- Realiseren van een netwerk van informatieve en inspirerende uitvalsbasissen uitgerust met voorzieningen nodig om het achterliggende gebied te ontdekken. - De private sector sluit aan met arrangementen en door bijzondere verblijfsaccommodaties te ontwikkelen. - Nieuwe doelgroepen worden aangetrokken, de verblijfsduur wordt langer en herhalingsbezoeken worden gestimuleerd. - Regie op verkeersstromen en spreiding van bezoekers.
Termijn:	2021-2025

Betrokkenen:	Private ondernemingen, Promotieplatform Leudal, Bezoekerscentrum Leudal, Natuurbeheerders.
Rol gemeente:	Planontwerp, ontwikkelingen aanjagen en faciliteren, co-financieren.
Relatie regio:	Een aantal project(ideeën) zijn ook in andere gemeenten geagendeerd. Met deze gemeenten worden ontwikkelingen afgestemd zodat op elkaar aansluiten en er een onderlinge verbinding ontstaat.

Actie:	**Water, fun en winkelen**
Toelichting:	Op regioniveau is deze actielijn vooral gericht op de Maasplassen, het Designer Outlet Centrum en de koopcentra Roermond en Weert. Op lokaal niveau is het gebied aan de Maasoever en achterliggend Maasdal (Wijnaerden en Buggenumse veld) aangewezen als kansrijk ontwikkelgebied. Het gebied is kansrijk omdat Leudal hierdoor aantrekkelijker wordt voor andere doelgroepen (verbreding), het gebied promotioneel kan meegenieten van het succes van de Maasplassen, het een schakelgebied is tussen het Leudal en Roermond en budget beschikbaar is. De transitie in het gebied is reeds lopende, maar bestaat vooral uit losse, niet samenhangende, initiatieven. We streven naar een samenhangende ontwikkeling. Een ontwikkeling die niet concurreert met het aanbod rondom de Maasplassen, maar daar aanvullend op is. Samen met direct betrokkenen wordt een overkoepelend en samenhangend ontwikkelkader opgesteld. Dit ontwikkelkader dient tevens ter toetsing van publieke en private ontwikkelingen. Private ontwikkelingen worden aangejaagd via de activiteiten benoemd in paragraaf 2.3.
Doelen:	- Eén samenhangende ontwikkeling leidt tot een nieuw aantrekkelijk recreatiegebied met innovatief aanbod. - Publieke ontwikkeling dragen bij aan de aantrekkelijkheid van het gebied en bieden een basis voor innovatieve private ontwikkelingen.
Termijn:	Ontwikkelkader gereed in Q2-2022. Uitvoering vanaf Q2-2022.
Betrokkenen:	Kuypers Kessel Beheer, Dorpsraad Nunhem, lokaal actieve private ondernemingen.
Rol gemeente:	Sturen op resultaat en het voeren van uitnodigend beleid.
Relatie regio:	Op korte termijn is er geen directe relatie. Wel dient het ontwikkelkader onderscheidend te zijn t.o.v. het aanbod rondom de Maasplassen. Op lange termijn is er vooral een promotionele relatie.

Actie:	**Voedseltuin van Midden Limburg**
Toelichting:	Voedselproductie zit sterk verweven in het DNA van Leudal. Gelijktijdig staat de sector voor een flinke opgave. De uitbreidingsruimte is beperkt, de marges zijn marginaal, bedrijfsopvolging is niet altijd beschikbaar, agrarische gebouwen komen vrij en andere bedrijven gaan over op natuur-inclusieve landbouw met ruimte voor natuur en biodiversiteit. De themalijn “Voedseltuin van Midden Limburg” biedt een deel van de agrarische bedrijven, onder voorwaarden, de kans om een ondergeschikt toeristisch verdienmodel te ontwikkelen. Hierbij wordt ingespeeld op de maatschappelijk trends van voedsel- en natuurbewustzijn. Steeds meer mensen streven naar een gezondere balans in het welzijn van mens, dier en milieu en de interesse in lokaal en biologisch geproduceerd voedsel, en het verhaal daarachter, neemt toe. Tevens biedt de inzet van recreatie en toerisme als middel, een kans om vrijkomende agrarische bebouwing te herbestemmen. In het beleidsplan is deze themalijn slechts op hoofdlijnen beschreven. Een nadere duiding en invulling van het concept is nodig. Hiervoor is in Q1-2021 opdracht versterkt aan een groep studenten om, na raadpleging van de sector, het concept verder uit te werken en concrete aanbevelingen te doen hoe deze themalijn verder door te ontwikkelen in samenwerking met de private sector.
Doelen:	- De gemeente en externe belanghebbenden hebben eenzelfde beeld bij wat met het concept wordt bedoeld en de meest kansrijke ontwikkelrichting. - De aanbevelingen dienen als eerste aanzet om het concept gezamenlijk met de stakeholders in uitvoering te nemen.

Termijn:	Q2-2021: oplevering adviesrapport Q3-2021: oplevering intern projectvoorstel t.b.v. verdere uitrol/ontwikkeling
Betrokkenen:	Zuyd Management School Maastricht, sectorvertegenwoordigers en private organisaties.
Rol gemeente:	Initiator, aanjager en financier fase 1.
Relatie regio:	In Q1 2021 is gebleken dat het regioverband Noord Limburg eenzelfde ambitie heeft. De regio heeft opdracht verstrekt aan een adviesbureau om een businesscase op te stellen en een platform op te richten. De businesscase wordt in 2021 ter besluitvorming voorgelegd aan de regionale bestuurders. Het platform is al opgericht, waarbij ook een aantal Leudalse ondernemingen zijn aangehaakt. De ontwikkelingen in Noord Limburg, en de mogelijkheid om hierbij aan te haken, worden meegenomen in de uitwerking van fase 1.

Actie:	**Stimuleren toeristisch verblijf / vitaliteit**
Toelichting:	De Regiovisie duidt als zwaktes: veel van hetzelfde, verouderd aanbod en oneigenlijke inzet van toeristische verblijfsaccommodaties. In de Regiovisie wordt dan ook geadviseerd om de vitaliteit van deze deelsector aan te pakken en te bevorderen. Dit is in lijn met het pilotprogramma “Vitale verblijfsrecreatie” van de Provincie Limburg (2017-2020). Deze aanpak wordt sindsdien in Noord en Zuid Limburg op regioniveau verder opgepakt. In de regio Midden is dit niet collectief opgepakt. Wel is de gemeente Maasgouw gestart met een vitaliteitsprogramma. Het Beleidsplan van de gemeente Leudal gaat over het “stimuleren van toeristisch verblijf”. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente uitbreiding en vernieuwing van bestaand aanbod zou moeten faciliteren en zou moeten inzetten op het versterken van het vestigingsklimaat voor nieuwe kleinschalige (onderscheidende) accommodaties. Op basis van het voorgaande onderscheiden we de volgende opgaven en aanpak: 1. Stimuleren van nieuwe onderscheidende verblijfsconcepten De aanpak hiervan vindt plaats via de actie beschreven in paragraaf 2.3.: Aanjagen, sturen en toetsen private initiatieven. 2. Vitaliseren van verouderd verblijfsrecreatief aanbod (vernieuwen en diversifiëren) Primair is het een verantwoordelijkheid van de eigenaar(s) om het aanbod vitaal te houden (aanbod dat voorziet in marktbehoeften). Wij zijn ons er echter van bewust dat niet elke ondernemer over de kennis en/of middelen beschikt om de vitaliteit te bevorderen. Tevens zijn wij ons er van bewust dat niet vitale bedrijven niet bijdragen aan onze ambities en dat zich in de toekomst mogelijk maatschappelijke problemen gaan voordoen in en rondom die organisaties. De aanpak is erop gericht om de lokale problematiek inzichtelijk te maken en te onderzoeken of de gemeente hiervoor een proactieve aanpak kan definiëren en faciliteren. 3. Vitaliseren van verouderd aanbod dat oneigenlijk wordt ingezet (aanpak probleemparken) Ook hier geldt: primair een verantwoordelijk van de eigenaar(s), maar de gemeente raakt intensief betrokken wanneer het leidt tot het negatieve effecten op de leefomgeving. De in de inleiding beschreven projecten zijn erop gericht om, naast handhaving, samen met de eigenaren een duurzame oplossing te realiseren. Uit de pilotprojecten is gebleken dat het altijd complexe situaties betreft en de aanpak altijd maatwerk betreft. De aanpak van deze opgave maakt onderdeel uit van het concept regionale werkplan. Na vaststelling van het regionale werkplan, worden de daarin opgenomen acties voorgelegd aan de verantwoordelijke bestuurders van Leudal. Indien nodig worden de regionale acties verder uitgewerkt in een meer lokale aanpak.
Doelen:	- Vitale verblijfsrecreatiebedrijven. - Toename van het onderscheidend vermogen van de lokale verblijfssector.
Termijn:	Q2-2021: punt 3 – oplevering regionaal werkplan

	Q3-2021: punt 3 – vaststelling door regionale bestuurders Q4-2021: punt 3 – voorstel ter besluitvorming aan bestuurders gemeente Leudal Q4-2021: punt 2 – problematiek onderzoeken Q1-2022: punt 2 – aanpak definiëren
Betrokkenen:	SML gemeenten.
Rol gemeente:	Participant SML en planontwikkelaar in de vervolgfase.
Relatie regio:	Zie toelichting.

Actie:	**Marketing en Gastheerschap**
Toelichting:	Wat betreft de toeristische promotie maken wij onderscheid tussen vier doelgroepen: 1. de potentiële verblijfstoerist uit binnen- en buitenland; 2. in de regio verblijvende toeristen; 3. de potentiële dagrecreant wonend in de regio en 4. de lokale inwoners[3]. Het stimuleren van het gebruik (promotie) door al deze doelgroepen is belangrijk om ervoor te zorgen dat de investeringen (ontwikkelingen) renderen. Limburg Marketing is verantwoordelijk voor de regiopromotie van de gemeenten in Midden Limburg, Peel en Maas, Beesel en Venray. Limburg Marketing inspireert en stimuleert de niet regionale inwoner om onze regio te bezoeken. Deze activiteit wordt gefinancierd door de aangesloten gemeenten en private organisaties. Daarnaast kunnen gemeenten Limburg Marketing ook opdracht geven om de lokale informatietaak (informeren van in het gebied aanwezige toeristen, recreanten en inwoners) uit te voeren. Leudal heeft een dergelijke opdracht niet verstrekt. Hoewel dit niet betekent dat het lokale aanbod van Leudal helemaal niet wordt gepromoot, hebben de gemeente, Limburg Marketing en het Promotieplatform Leudal in 2020 geconcludeerd dat de lokale informatietaak op dit moment niet goed is geborgd. Daarom heef de gemeente een stage-opdracht uitgegeven om deze lacune nader te onderzoeken en uit te werken in concrete en haalbare oplossingen. De oplossingen dienen een verband te leggen tussen de verschillende doelgroepen en de best passende communicatiemiddelen. Daarnaast dient er aandacht te worden geschonken aan een taak- en rolverdeling van de hierbij betrokkenen stakeholders.
Doelen:	- Inwoners en in de gemeente verblijvende toeristen en recreanten zijn op de hoogte van de actuele en voor hen relevante toeristische recreatieve producten en diensten in de gemeente. - Toenemend gebruik van het aanbod door de doelgroepen.
Termijn:	Oplevering van het adviesrapport: Q2-2021. Vervolgens wordt in overleg met Limburg Marketing en PPL een concreet voorstel / plan van aanpak gedefinieerd om de lacune daadwerkelijk in te vullen.
Betrokkenen:	Gemeente, Promotieplatform Leudal, Limburg Marketing.
Rol gemeente:	Financier van de stage-opdracht en samen met Limburg Marketing verantwoordelijk voor de inhoudelijke begeleiding van de stagiair.
Relatie regio:	Geen.

[3] Uit onderzoek blijkt dat Nederlanders ruim 40 uur per week besteden aan vrijetijdsactiviteiten zoals hobby's, sport en buitenhuisrecreatie. Tevens blijkt dat ca. 40% van de buitenhuisrecreatie in de eigen gemeente plaatsvindt en 60% daar buiten. Bronnen:
- Trendrapport toerisme, recreatie en vrijetijd 2020; Celth, CBS, NBTC, NRIT
- De Sociale staat van Nederland 2018; Sociaal Cultureel Planbureau
- Atlas Leefomgeving; www.atlasleefomgeving.nl/meer-weten/vrije-tijd; Ministerie van IenW

4. BESCHIKBARE EN BENODIGDE MIDDELEN

Hoe realiseren we de benodigde uitvoeringsmiddelen (capaciteit en financiën)?

4.1. Tijd

Beleid en coördinatie
Recreatie en Toerisme is ondergebracht bij een beleidsmedewerker die tevens verantwoordelijk is voor het accountmanagement R&T-sector. De beschikbare capaciteit bedraagt 0,6 fte.

- Dit is voldoende voor:
  de uitvoering van beleidstaken; de coördinatie van het lokaal werkprogramma en het accountmanagement R&T.
- Deze capaciteit voorziet niet in:
  de benodigde projectcapaciteit om: activiteiten en projecten voortvloeiend uit het lokale werkprogramma uit te voeren en activiteiten en projecten voortvloeiend uit het regionale werkprogramma uit te voeren.

Uitvoeringscapaciteit t.b.v. dit uitvoeringsplan
Tijdelijk is extra capaciteit ingehuurd (2 dagen per week van januari t/m juni 2021) voor het opstellen van dit uitvoeringsplan en het lokale en regionale werkprogramma.

Nog te realiseren uitvoeringscapaciteit t.b.v. het lokale werkprogramma
Met de actie beschreven in 2.2. wordt beoogd dat PPL uitvoering gaat geven aan 2 à 3 kleinere publiek-private projecten uit het werkprogramma. Om doel- en actiegericht uitvoering te geven aan alle andere structuurversterkende projecten wordt later dit jaar een senior projectleider geworven. Hiervoor zijn al middelen gebudgetteerd.

Nog te realiseren uitvoeringscapaciteit t.b.v. het regionale werkprogramma
In de benodigde capaciteit om uitvoering te geven aan het regionale actieprogramma is nog niet voorzien. Hoe dit te organiseren en te financieren is onderwerp van gesprek in het bestuurlijk overleg van SML werkveld R&T.

4.2. Financiën

Het huidige ontwikkelbudget R&T bedraagt ca. € 25.000 per jaar. Het grootste deel van dit bedrag wordt gebruikt ter cofinanciering van projecten van derden. Het restant wordt gebruikt om incidentele kleine eigen activiteiten te bekostigen. Dit budget voorziet dan ook niet in de financiën benodigd om uitvoering te geven aan de activiteiten opgenomen in dit plan, het lokale werkprogramma en voor Leudal relevante regionale projecten.

Om dit gebrek aan budget op te lossen wordt voorgesteld:

- Om te komen tot een doelmatigere en resultaat gerichte inzet van het bestaande budget wordt in de eerste helft van 2021 een nadere subsidieregeling R&T opgesteld ter cofinanciering van activiteiten die worden uitgevoerd door lokale samenwerkende R&T organisaties én die bijdragen aan de ambities benoemd in het lokale Beleidsplan.
- Voor de periode 2017 t/m 2020 zijn met de sector afspraken gemaakt over het teruggeven van de meeropbrengsten toeristenbelasting aan individuele R&T-organisaties. Medio 2021 wordt aan de gemeenteraad voorgesteld om de meeropbrengsten toeristenbelasting met ingang van 2021 niet meer terug te geven aan individuele R&T organisaties, maar deze beschikbaar te stellen als ontwikkelbudget voor het lokale en regionale werkprogramma.

Zowel het huidige budget als de meeropbrengsten toeristenbelasting maken al onderdeel uit van de meerjarenbegroting van Leudal. De bovenstaande voorgestelde oplossingen leggen dan géén extra druk op de bestaande begroting.

5. METEN = WETEN

Het resultaat staat voorop: Hoe monitoren we of de uitvoering de gewenste resultaten oplevert?

Het Beleidsplan en dit uitvoeringsplan hebben een reikwijdte van vijf jaar. Het lokale werkprogramma en het regionale werkprogramma zijn niet afgebakend in de tijd. Deze programma's zijn dynamisch van aard en worden constant bijgewerkt. Nieuw of aangepast beleid of ontwikkelingen kunnen leiden tot het opvoeren van nieuwe projecten en afvoeren van projecten die niet haalbaar zijn.

Om inzicht te krijgen of dit uitvoeringsplan en de actieprogramma's tot de gewenste resultaten leiden, is het noodzakelijk om met regelmatig de voortgang te meten. De voortgang kan het makkelijkste worden gemeten aan de hand van gratis beschikbare data zoals het aantal overnachtingen, vestigingen en banen. Tevens kan de voortgang worden gemeten aan de hand van de bijdrage van de toeristische sector aan het BGP (Bruto Gemeentelijk Product) met de opmerking dat de laatste beschikbare gegevens uit 2015 dateren en derhalve op een nader bepaald moment opnieuw onderzocht moeten worden.

			+2%	+2%	+2%	+2%	+2%
	Omvang	ref. jaar	2021	2022	2023	2024	2025
a. aantal overnachtingen	715.000	2018	729.300	743.886	758.764	773.939	789.418
b. aantal vestigingen	310	2019	316	323	329	336	342
c. aantal banen	820	2019	836	853	870	888	905
e. bijdrage aan het BGP	47 mln	2015	47,9 mln	48,9 mln	49,9 mln	50,9 mln	51,9 mln
Gebruikte bronnen:	a. BsGW | b. LISA | c. LISA | d. Economisch profiel Leudal						

Een andere manier om voortgang te meten is door dit te doen aan de hand van regionale gegevens en of aan de hand van de mate van tevredenheid inwoners, bezoekers en ondernemers over de kwaliteit van het toeristisch aanbod. Hiervoor is echter wel nader onderzoek nodig dat met enige regelmaat wordt uitgevoerd. Dit vergt extra investeringen waarmee in dit plan geen rekening is gehouden.

Op basis van bovenstaande gegevens wordt geadviseerd om:

1. dit Uitvoeringsplan jaarlijks te evalueren en indien nodig te actualiseren,
2. het Beleidsplan 5 jaarlijks te evalueren en aan te passen aan de trends en ontwikkelingen van dat moment (kleine herziening) en
3. het Beleidsplan 10 jaarlijks volledig te vernieuwen.

BIJLAGE A UITLEG VAN DE BEGRIPPEN IN HOOFDSTUK 2

Kwaliteit	Een product of dienst voorziet in vanzelfsprekende of vastgestelde behoeftes van de beoogde gebruikers (voldoet aan de verwachtingen) en past in of versterkt de unieke omgevingsfactoren.
Beleving	Door meerdere menselijke zintuigen te prikkelen wordt extra waarde toegevoegd aan een product of dienst. De geboden waarde overtreft de verwachte waarde van de gebruikers en levert een onvergetelijke ervaring op.
Diversiteit	Er is aanbod voor alle beoogde doelgroepen. Dit kan zich uiten in soort, omvang, mate van interactiviteit en luxeniveau (van basic tot high end).
Consumentenbehoeftes	Producten en diensten geven invulling aan gedeelde behoeftes van de hoofddoelgroep waarvoor deze zijn ontwikkeld. Hierbij wordt uitgegaan van de behoeftes gelieerd aan doelgroepsegmenten beschreven in de leefstijlvinder (www.leefstijlvinder.nl).
Onderscheidend vermogen	Producten en diensten die passen bij het DNA en de kernwaarden van Leudal en de regio, daardoor moeilijk te kopiëren zijn en een bijdrage leveren aan de identiteit en unieke profilering van de omgeving.
Natuurgebieden	Het Leudal en de omliggende natuurgebieden. In regioverband wordt the Big Five bedoeld: het Leudal, De Groote Peel, Kempen~Broek, de Meinweg en Rivierpark Maasvallei.
De Maas	Specifiek wordt bedoeld het gebied vanaf Neer tot en met Buggenum. De gebieden Wijnaerden en Buggenumse veld, van de Maas tot aan de N280.
Erfgoed	Het geheel van verhalen, gebruiken, plekken, gebouwen en objecten die kenmerkend zijn voor de geschiedenis van Leudal.
Historische kernen	Specifiek wordt het gebied ven Baexem tot aan de Nederlands-Belgische grens bedoeld: Baexem, Grathem, Hunsel, Haler, Intervoort en Neeritter.
Duurzaam	1. Gericht op de lange termijn, langdurend, stabiel, houdbaar. 2. Ontwikkelingen met oog voor milieu en mens: gezond, ecologisch, energiezuinig, duurzame materialen, lage voetafdruk, enz.

BIJLAGE B OVERZICHT VAN BETROKKEN PARTNERS

Gemeente Leudal	Wetgever, regisseur uitvoering Beleidsplan R&T, ontwikkelaar publieke voorzieningen, verbinden en faciliteren directe partners, toetser, (co-)financier.
Lokale ondernemingen	Ontwikkelaar en aanbieders producten en diensten.
Lokale verenigingen	Ontwikkelaar en aanbieders producten en diensten.
Inwoners	Dorpsraden, vrijwilligersorganisaties, evenementenorganisatoren, enz.
Promotieplatform Leudal	Verbinden van publieke en private partijen, aanjager en productontwikkelaar.
Limburg Marketing	Regiopromotie, deels lokale promotie, projectontwikkelaar.
Routebureau	Coördinator van het beheer en onderhoud van routestructuren, projectleiding en/of ondersteuning relevante uitvoeringsprojecten.
Terreinbeheerders	Eigenaar, beheer en onderhoud natuurgebieden. Ontwikkelaar.
SML gemeenten	Regisseur uitvoering Regiovisie, afstemmen en samenwerking op projectniveau of onderwerpen met een gezamenlijk belang.
Buurgemeenten	Samenwerking op projectniveau.
Ondernemersnetwerk Limburg	Samenwerkingsverband / verbinder van R&T ondernemingen gevestigd in Midden Limburg.
Leisure Academy	Kennisleverancier voor R&T-sector.
Brancheorganisaties	Belangenbehartiger, kennisleverancier en verbinder private ondernemingen.
Provincie Limburg	Beleid, co-financier, kennisleverancier, promotie.
LIOF	Uitvoerder provinciaal programma R&T-sector met financieringsinstrumenten voor MKB'ers ter voorbereiding en realisatie innovatieve producten en diensten.
Key-port	Kennisleverancier MKB.